

Sygn. akt VU 936/13

WYROK - łączny

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

sprawy z wniosku Z. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) Usług (...) w T.

z udziałem zainteresowanych M. D. (1) ,Ł. K.,

M. K., L. M. i K. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia

na skutek odwołania Z. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Usług (...) w T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 9 maja 2013 r. sygn. (...)

1. **oddala odwołania,**

2. **zasądza od Z. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Usług (...) w T. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. kwotę 300 (trzysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt VU 936/13

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 9 maja 2013 roku o numerach: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił, że: J. B. , M. K., L. M., Ł. K., M. D. (1), K. O. podlegają z tytułu zatrudnienia na podstawie umów zlecenia (nazwanych umowami o dzieło) u płatnika składek Z. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Usług (...) w T. ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu:

- J. B. w okresie od 17 lipca 2010 roku do 30 września 2010 roku oraz od 1 lipca 2011 roku do 31 sierpnia 2011 roku;
- M. K. w okresie od 27 maja 2009 roku do 30 maja 2009 roku i od 1 września 2009 roku do 30 września 2009 roku;
- L. M. w okresie od 20 lutego 2012 roku do 31 marca 2012 roku;
- Ł. K. w okresie od 1 września 2011 roku do 31 października 2011 roku;
- M. D. (1) w okresie od 23 lipca 2010 roku do 31 sierpnia 2010 roku;

- K. O. w okresie od 1 czerwca 2012 roku do 30 czerwca 2012 roku;

Jednocześnie ZUS ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe ww. ubezpieczonych z tytułu zatrudnienia na podstawie umów zlecenia we wskazanych wyżej okresach.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zaskarżone decyzje zostały wydane na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 o 3 oraz art. 38 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 1 i 3, art. 20 ust. 1, art. 36 ust. 1, 2 i 4 i art. 91 ust. 5 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.) oraz art. 734 § 1 k.p.c. i art. 750 k.p.c.

Organ rentowy podniósł, że przeprowadzona u płatnika kontrola składek wykazała, że zawarł on z ww. ubezpieczonymi umowy cywilnoprawne nazwane w tytule umowami o dzieło, które miały w rzeczywistości charakter umów zlecenia, albowiem były nakierowane na podjęcie starannych działań i dokonywanie określonych czynności przez osobę je realizującą. Zdaniem organu rentowego o tym, że zawarte przez płatnika składek umowy miały charakter umów zlecenia świadczą następujące przesłanki: nazewnictwo użyte w treści umów, w których występują takie słowa jak „zleceniodawca”, czy „zleceniobiorca”; cykliczność zawierania umów na takie same czynności, z których nie wynikał konkretny rezultat, ze względu na rodzaj wykonywanych prac tj. kontrola dokumentów związanych z dostawami towarów, kontrola zabezpieczenia obiektów oraz audytu szczelności sklepów; wykonywanie usługi w ściśle określonym miejscu; fakt, że za wykonywanie prac objętych umową ubezpieczony otrzymywał miesięczne wynagrodzenie, którego odbiór kwitował na liście płac oraz brak dokumentów potwierdzających odbiór finalnego dzieła.

Od powyższych decyzji odwołał się płatnik składek Z. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Usług (...) w T., wnosząc o ich uchylenie i zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów procesu. Skarżący zarzucił decyzjom:

1. błąd w ustaleniach faktycznych spowodowany przyjęciem założenia, że umowy cywilnoprawne zawierane przez płatnika nie były umowami o dzieło, ale umowami zlecenia, bądź też umowami, do których stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia, co rodzi obowiązek rozliczeń składek mimo wyjaśnień złożonych przez Z. M., które jednoznacznie wskazują, że zawierane umowy były umowami o dzieło.
2. naruszenie zasady prawdy obiektywnej (art. 7 i art. 77 k.p.a.) przez przyjęcie, że niemożność przedłożenia przez Z. M. stosownych dokumentów wynikała związania go przepisem art. 25a ustawy o usługach detektywistycznych z dnia 6 lipca 2001 roku (Dz. U. z 2002r. Nr 12, poz. 110) jest okolicznością przemawiającą, za tym, że kontrolowane umowy są umowami zlecenia.
3. naruszenie przepisu art. 23b ust. 3 ustawy o usługach detektywistycznych poprzez nieuwzględnienie okoliczności, iż zgodnie z przepisami ww. ustawy dokumentacja detektywistyczna została zniszczona po 2 latach od jej sporządzenia, z tym samym skarżący nie posiada dokumentów potwierdzających sporządzenie sprawozdania będącego w istocie rezultatem zawartej między stronami umowy o dzieło.
4. naruszenie przepisu art. 12 ust. 3 ustawy o usługach detektywistycznych poprzez nieuwzględnienie okoliczności, że detektyw jest związany tajemnicą zawodową i zwolnienie go w tym zakresie z tajemnicy może nastąpić na zasadach określonych w kodeksie postępowania karnego, a tym samym skarżący nie może ujawnić szczegółów dotyczących wykonywanych dzieł.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że zawarte z ubezpieczonymi umowy nie były umowami o świadczenie usług detektywistycznych, a umowami o dzieło. Ustawa o usługach detektywistycznych nie zawiera żadnych obostrzeń co do posługiwania się innymi osobami przy wykonywaniu usług detektywistycznych. Ponadto zdaniem odwołującego się obowiązkiem osób wykonujących kwestionowane przez ZUS umowy o dzieło nie było cykliczne wykonywanie umówionych czynności, a jedynie dokonanie, jednej i umówionej czynności we wskazanym miejscu. Każda z tych umów kończyła się raportem (w formie dokumentacji fotograficznej, czy sprawozdania), których to raportów nie mógł przedłożyć w toku kontroli z uwagi na zapisy ustawy o usługach detektywistycznych. Skoro organ rentowy nie

jest władny zwolnić płatnika z obowiązku zachowania w tajemnicy informacji określonych w ww. ustawie, to nie może okoliczności kwalifikować w oderwaniu od jego wyjaśnień, wskazujących na charakter postanowień zawieranych umów i z których wynika, że były to umowy o dzieło.

Postanowieniami z dnia 23 lipca 2013 roku 26 lipca 2013 roku Sąd połączył sprawy z odwołań od wskazanych na wstępie decyzji celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

ZUS wnosił o oddalenie odwołań.

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2014 roku numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. uchylił w całości decyzję z dnia 9 maja 2013 roku numer (...) w sprawie podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu w okresie od 17 lipca 2010 roku do 30 września 2010 roku od 1 lipca 2011 roku do 31 sierpnia 2011 roku oraz podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne J. B. oraz stwierdził, że J. B. w okresie od 17 lipca 2010 roku do 30 września 2010 roku oraz od 1 lipca 2011 roku do 31 sierpnia 2011 roku nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek B. Z. M. z siedzibą w T.

Postanowieniem z dnia 19 września 2014 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. umorzył postępowanie w sprawie z odwołania Z. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Usług (...) w T. z udziałem zainteresowanego J. B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia od decyzji nr (...) z dnia 9 maja 2013 roku.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Płatnik składek Z. M. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usług detektywistycznych oraz ochrony mienia. Siedziba prowadzonej przez niego firmy mieści się w T.

(dowód: zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 2.00 do minuty 17.50)

Większość osób zatrudnionych w firmie prowadzonej przez Z. M. to osoby zatrudnione zarówno na podstawie umów o pracę jak i umów zlecenia.

(dowód: zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 2.30 do minuty 29.30),

W dniu 27 maja 2009 roku Z. M. zawarł z zainteresowanym **M. K.** umowę nazwaną „umową o dzieło”, w której zawarto zapis, że zleceniodawca powierza, a zleceniobiorca zobowiązuje się do wykonania czynności detektywistycznych w obiekcie T. w G. przy ul. (...). Zleceniobiorca zobowiązał się wykonać ww. czynności w okresie od 27 maja 2009 roku do 30 maja 2009 roku i za ich wykonanie miał otrzymać wynagrodzenie w wysokości 10 złotych netto za jedną roboczogodzinę.

Za wykonanie prac objętych umową M. K. otrzymywał w maju 2009 roku wynagrodzenie w kwocie 187 złotych, którego odbiór pokwitował na liście wypłat.

W wykonaniu zawartej umowy M. K. zajmował się zgrywaniem nagrań z kamer monitoringu, które przedstawiały podejrzanе zachowania osób w sklepie, obserwowaniem pracowników celem wykrycia ewentualnych błędów w funkcjonowaniu sklepu i zabezpieczeniu towarów oraz sporządzaniem dokumentacji zdjęciowej np. z przebiegu dostawy towarów do sklepu. Z wykonanych czynności sporządzał raport.

(dowód: umowa k. 3 akt ZUS, lista wypłat k. 5 akt ZUS, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 3.40 do minuty 29.30)

W dniu 1 września 2009 roku Z. M. zawarł z zainteresowanym M. K. kolejną umowę nazwaną „umową o dzieło”, w której zawarto zapis, że zleceniodawca powierza, a zleceniobiorca zobowiązuje się do wykonania czynności w zakresie kontroli zabezpieczenia obiektu objętego działalnością (...) B.. Zleceniobiorca zobowiązał wykonać ww. czynności w okresie od 1 września 2009 roku do 30 września 2009 roku i za ich wykonanie miał otrzymać wynagrodzenie w wysokości 770 złotych netto.

Za wykonanie prac objętych umową M. K. otrzymywał w październiku 2009 roku 900 złotych brutto tj. 770zł. netto, którego odbiór pokwitował na liście wypłat.

W ramach obowiązków wynikających z tej umowy M. K. sprawdzał obiekt pod względem prawidłowości funkcjonowania wszelkich zabezpieczeń (elektronicznych i mechanicznych). Z wykonanych obowiązków przedstawiał dokumentację zdjęciową oraz raport zbiorowy co do błędów lub ich braku, gdy wszystko było w porządku.

(dowód: umowa k. 34 akt ZUS, lista wypłat k. 5 akt ZUS, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 3.40 do minuty 29.30)

W dniach 20 lutego 2012 roku i 1 marca 2012 roku Z. M. zawarł z zainteresowanym **L. M.** dwie umowy nazwane „umowami o dzieło”, w których zawarto zapis, że zleceniodawca powierza, a zleceniobiorca zobowiązuje się do wykonania czynności w zakresie kontroli zabezpieczenia obiektu objętego działalnością (...) B.. Zleceniobiorca zobowiązał wykonać ww. czynności w okresie od 20 lutego 2012 roku do 29 lutego 2012 roku i od 1 marca 2012 roku do 31 marca 2012 roku i za ich wykonanie miał otrzymać wynagrodzenie w wysokości 547,50 złotych netto (umowa z dnia 20 lutego 2012 roku) i 225 złotych netto (umowa z dnia 1 marca 2012 roku roku).

Za wykonanie prac objętych umowami L. M. otrzymywał miesięczne wynagrodzenie, którego odbiór kwitował na liście wypłat. Wysokość tego wynagrodzenia wyniosła: 639,50zł. brutto w marcu 2012 roku i 263 złotych brutto w kwietniu 2012 roku.

W ramach obowiązków wynikających z zawartych umów L. M. sprawdzał obiekt pod względem prawidłowości funkcjonowania wszelkich zabezpieczeń (elektronicznych i mechanicznych). Z wykonanych obowiązków przedstawiał dokumentację zdjęciową oraz raport zbiorowy co do błędów lub ich braku, gdy wszystko było w porządku.

(dowód: umowy k. 3-4,lista wypłat k. 5-6 w aktach ZUS, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 3.40 do minuty 29.30)

W dniach 1 września 2011 roku i 1 października 2011 roku Z. M. zawarł z zainteresowanym Ł. K. dwie umowy nazwane „umowami o dzieło”, w których zawarto zapis, że zleceniodawca powierza, a zleceniobiorca zobowiązuje się do wykonania czynności w zakresie kontroli zabezpieczenia obiektu objętego działalnością (...) B.. Zleceniobiorca zobowiązał wykonać ww. czynności w okresie od 1 września 2011 roku do 30 września 2011 roku i od 1 października 2011 roku do 31 października 2011 roku i za ich wykonanie miał otrzymać wynagrodzenie. Za wykonanie czynności objętych pierwszą umową zainteresowany miał otrzymać wynagrodzenie na podstawie przedstawionego rachunku, a w przypadku drugiej umowy w wysokości 888 złotych netto.

Za wykonanie prac objętych umowami Ł. K. otrzymał w październiku 2011 roku wynagrodzenie w kwocie 392zł. brutto, w listopadzie 2011 roku w kwocie 1.037 złotych brutto, którego odbiór pokwitował na liście wypłat.

W ramach obowiązków wynikających z tej umowy Ł. K. sprawdzał obiekt pod względem prawidłowości funkcjonowania wszelkich zabezpieczeń (elektronicznych i mechanicznych). Z wykonanych obowiązków przedstawiał dokumentację zdjęciową oraz raport zbiorowy co do błędów lub ich braku, gdy wszystko było w porządku.

(dowód: umowy k. 3-4,lista wypłat k. 5-6 w aktach ZUS, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 3.40 do minuty 29.30)

W dniach 23 lipca 2010 roku i 1 sierpnia 2010 roku Z. M. zawarł z zainteresowanym **M. D. (1)** dwie umowy nazwane „umowami o dzieło”, w których zawarto zapis, że zleceniodawca powierza, a zleceniobiorca zobowiązuje się do wykonania czynności w zakresie archiwizacji danych C.. Zleceniobiorca zobowiązał się wykonać ww. czynności na podstawie umowy z dnia 23 lipca 2010r. w okresie od 23 lipca 2010 roku do 31 lipca 2010 roku za wynagrodzeniem 978zł. netto oraz na podstawie umowy z dnia 1 sierpnia 2010r. w okresie od 1 sierpnia 2010 roku do 31 sierpnia 2010 roku za wynagrodzeniem w wysokości 1143 złotych netto (umowa z dnia 1 sierpnia 2010 roku).

Za wykonanie prac objętych umowami M. D. (1) otrzymał w lipcu 2010 roku wynagrodzenie w kwocie 1142,00 złotych brutto i 1143,00 złotych brutto w sierpniu 2010 roku, którego odbiór pokwitował na liście wypłat.

W ramach obowiązków wynikających z zawartych umów M. D. (1) pracował przy archiwizacji danych dotyczących towarów. Archiwizacja dotyczyła towarów w nowo otwieranym sklepie (...) w Z.. Do obowiązków zainteresowanego należało sprawdzanie czy dostarczony do sklepu towar nie jest uszkodzony, a w przypadku stwierdzenia uszkodzenia towaru sporządzenie dokumentacji zdjęciowej i raportu. Zainteresowany sprawdzał także i robił dokumentację zdjęciową dotyczącą sposobu rozłożenia towaru w sklepie oraz podejrzanych zachowań pracowników sklepu. Z czynności sporządzał raport.

Zainteresowany w okresie od dnia 23 lipca 2010r. do dnia 31 sierpnia 2010r. nie był zatrudniony na podstawie umowy o pracę ani innej umowy cywilnoprawnej, poza umową z dnia 23 lipca 2010r. i 10 sierpnia 2010r., .

(dowód: umowy k. 3-4, lista wypłat k. 5-6 w aktach ZUS, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 3.40 do minuty 29.30, zeznania zainteresowanego protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 30.50 do minuty 38.20)

W dniu 1 czerwca 2012 roku Z. M. zawarł z zainteresowanym **K. O.** umowę nazwaną „umową o dzieło”, w której zawarto zapis, że zleceniodawca powierza, a zleceniobiorca zobowiązuje się do wykonania czynności w zakresie kontroli dokumentów związanych z dostawami towarów dla obiektów objętych działalnością (...) B.. Zleceniobiorca zobowiązał wykonać ww. czynności w okresie od 1 czerwca 2012 roku do 30 czerwca 2012 roku i za ich wykonanie miał otrzymać wynagrodzenie w wysokości 1126 złotych netto.

Za wykonanie prac objętych umową K. O. otrzymał w lipcu 2012 roku wynagrodzenie w kwocie 1.315,00 złotych brutto, którego odbiór pokwitował na liście wypłat.

K. O. pracował w sklepie (...). Do jego obowiązków należało sprawdzanie sieci monitoringu celem kontroli czy dostarczony do sklepu towar był zaplombowany czy był uszkodzony, czy w odpowiedni sposób był przechowywany na hali, a w przypadku stwierdzenia kradzieży towaru zgranie nagrania z monitoringu dotyczącego kradzieży. W przypadku kradzieży materiał z kamer zgrywał na dwie płyty: jedna przekazywana była Policji, a druga zostawała w firmie. Po każdym dniu pracy zainteresowany sporządzał raport pisemny. Zainteresowany wykonywał zadania, które danego dnia były mu zlecone przez kierownika zleceniodawcy.

W czerwcu 2012r. zainteresowany nie był zatrudniony na podstawie umowy o pracę ani innej umowy cywilnoprawnej, poza umową z 1 czerwca 2012r.

(dowód: umowa k. 34 akt ZUS, lista wypłat k. 5 akt ZUS, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 3.40 do minuty 29.30, zeznania zainteresowanego protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 40.35 do minuty 53.40)

W okresie od 5 grudnia 2012 roku do 21 grudnia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadził i płatnika składek kontrolę w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenie społeczne i innych składek oraz zgłaszania do ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego.

Płatnik nie kwestionował rachunkowych wyliczeń podstaw wymiaru składek ustalonych przez ZUS w zaskarżonych decyzjach, a jedynie twierdził, że w spornych okresach zainteresowani wykonywali prace na podstawie umów o dzieło, a nie umów zlecenia (okoliczność bezsporna).

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołania są bezzasadne.

Spór w przedmiotowej sprawie sprowadza się do oceny, jaki charakter miały umowy zawierane przez wnioskodawcę z zainteresowanymi, a w szczególności, czy były to, jak tego chce skarżący umowy o dzieło czy też umowy te miały charakter umów zlecenia, czy o świadczenie usług i w związku z tym organ rentowy zasadnie objął zainteresowanych na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 1 i ust. 3, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585) obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi jako osoby będące zleceniobiorcami u płatnika składek Biura Usług (...) w T.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie jest bezsporny, żadna ze stron nie kwestionowała bowiem ani zapisów spornych umów, ani też faktycznie wykonywanych na ich podstawie obowiązków, a wyjaśnienia wymagała jedynie kwestia prawna dotycząca rodzaju umów zawartych przez ubezpieczonych i płatnika składek.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. z Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej zleceniobiorcami.

Na podstawie przepisu art. 12 ust. 1 i ust. 3 ustawy ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z wyjątkiem osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia, które wykonują prace poza siedzibą lub miejscem prowadzenia działalności zleceniodawcy. Art. 13 pkt 2 ustawy stanowi, że obowiązek ubezpieczeń zleceniobiorcy istnieje od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód; podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zleceniobiorców ustala się zgodnie z ust. 1, jeżeli w umowie agencyjnej lub umowie zlecenia albo w innej umowie o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie.

Wnioskodawca w ramach swojej działalności zatrudniał osoby wykonujące zadania na jego rzecz zarówno na podstawie umów o pracę, jak też umów zlecenia i wreszcie spornych umów o dzieło.

Zainteresowani: M. K., L. M., Ł. K., M. D. (1) i K. O. zatrudnieni zostali przez płatnika na podstawie umów nazwanych „umowami o dzieło”. Nie mniej o charakterze danej umowy nie przesądza jej nazwa, ale przedmiot.

Umowę o dzieło definiuje przepis art. 627 k.c. Stosownie do jego treści przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Przedmiotem umowy o dzieło jest zatem zobowiązanie do wykonania określonego dzieła, czyli osiągnięcie uzgodnionego przez strony rezultatu. Dzieło może mieć charakter materialny, jak i niematerialny. Zawsze jednak umowa musi przynosić trwały efekt gospodarczy zarówno w wyniku stworzenia nowego, jak i przetworzenia istniejącego przedmiotu.

W przedmiotowej sprawie skarżący podniósł, że zawarte z zainteresowanymi umowy były, tak jak wskazuje ich nazwa, umowami o dzieło, gdyż w ich wykonaniu zainteresowani zobowiązali się do sporządzenia konkretnego dzieła w postaci raportu z wykonanych czynności.

I tak, **M. K.** na podstawie zawartej ze skarżącym umowy z dnia 27 maja 2009r. zobowiązał się do wykonania czynności w zakresie działań detektywistycznych na terenie sklepu (...) w G.. Jego działania polegały na przeglądaniu kamer monitoringu i zgrywaniu tych fragmentów nagrań, które przedstawiały wszelkie nieprawidłowości w funkcjonowaniu sklepu np. przestępstwa lub wykroczenia na terenie sklepu oraz obserwowanie pracowników celem wykrycia ewentualnych błędów w funkcjonowaniu sklepu i zabezpieczeniu towarów i sporządzanie dokumentacji zdjęciowej np. z przebiegu dostawy towarów do sklepu. Po każdym dniu pracy zainteresowany sporządzał raport, w którym wykazywał nieprawidłowości funkcjonowania sklepu bądź też stwierdzał, że sklep działa prawidłowo. Co znamienne do zadań zainteresowanego nie należało wykrycie sprawcy stwierdzonych nieprawidłowości, ale tylko zawiadomienie o nich skarżącego.

Natomiast na podstawie umowy z dnia 1 września 2009r. **M. K.** zobowiązał do wykonania czynności w zakresie **kontroli zabezpieczenia obiektu**. Do jego obowiązków należało sprawdzenie obiektu pod względem sprawności funkcjonowania zabezpieczeń (elektronicznych i mechanicznych), zrobienie dokumentacji zdjęciowej w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości oraz raportu co do błędów lub ich braku, gdy wszystko było w porządku i przedstawienie tej dokumentacji skarżącemu.

Kontrolą zabezpieczenia obiektu objętego działalnością (...) **B.** zajmował się także **L. M.** oraz **L. K.** na podstawie zawartych ze skarżącym umów.

Oni także sprawdzali obiekt pod względem prawidłowości funkcjonowania wszelkich zabezpieczeń (elektronicznych i mechanicznych), a z wykonanych obowiązków przedstawiali skarżącemu dokumentację zdjęciową oraz raport zbiorowy co do błędów lub ich braku.

Z kolei **M. D. (1)** na podstawie zawartych ze skarżącym w dniach 23 lipca 2010 roku i 1 sierpnia 2010 roku umów zobowiązał się do wykonania czynności w zakresie **archiwizacji danych C.** Archiwizacja dotyczyła towarów w nowo otwieranym sklepie (...) w Z.. Do obowiązków zainteresowanego należało sprawdzanie czy dostarczony do sklepu towar nie jest uszkodzony, a w przypadku stwierdzenia uszkodzenia towaru sporządzenie dokumentacji zdjęciowej i raportu. Zainteresowany sprawdzał także i robił dokumentację zdjęciową dotyczącą sposobu rozłożenia towaru w sklepie oraz podejrzanych zachowań pracowników sklepu.

Natomiast **K. O.** zobowiązał się na podstawie umowy z dnia 1 czerwca 2012 roku do wykonania czynności w zakresie **kontroli dokumentów** związanych z dostawami towarów dla obiektów objętych działalnością (...) **B.. K. O.** pracował w sklepie (...). Do jego obowiązków należało sprawdzanie sieci monitoringu celem kontroli czy dostarczony do sklepu towar był zaplombowany czy był uszkodzony, czy w odpowiedni sposób był przechowywany na hali, a w przypadku stwierdzenia kradzieży towaru zgranie nagrania z monitoringu dotyczącego kradzieży. Po każdym dniu pracy zainteresowany sporządzał raport pisemny.

Wbrew twierdzeniom skarżącego nie sposób uznać za dzieło raportów dziennych oraz zbiorowych sporządzanych przez zainteresowanych z wykonanych przez siebie czynności. Co prawda kodeks cywilny nie podaje definicji „dzieła”, jednak w doktrynie i orzecznictwie jednomyślnie przyjmuje się, iż wykonanie dzieła oznacza określony proces pracy lub twórczości o możliwym do wskazania momencie początkowym i końcowym, którego celem jest doprowadzenie do efektu ustalonego przez strony w momencie zawierania umowy.

Dla prawidłowego ustalenia rodzaju spornych umów cywilnoprawnych nie jest wystarczające poprzestanie na stwierdzeniu, że każda umowa, która wiąże się z oczekiwaniem rezultatu jest umową o dzieło i że zawarcie klauzuli oczekiwania rezultatu ugruntowuje stosunek prawny w reżimie umowy o dzieło. Także bowiem zlecający usługi oczekuje, że poprzez staranne działanie przyjmującego zlecenie (podejmującego się świadczenia usług) osiągnięty

zostanie rezultat zgodny z oczekiwaniami dającego zlecenie. Istotne dla rozróżnienia obu umów nie jest bowiem to, czy oczekiwany jest rezultat, lecz to, czy oczekiwanym rezultatem jest prawidłowo zrealizowana usługa, a więc prawidłowo wykonana praca czy też wytwór tej pracy.

Sąd Okręgowy ma świadomość, iż odróżnienie umowy o dzieło od umów pokrewnych, zwłaszcza o świadczenie usług innego rodzaju, budzi nieraz w praktyce trudności. Umowa o dzieło różni się od umowy o świadczenie usług brakiem stosunku zależności między stronami i koniecznością osiągnięcia oznaczonego rezultatu ludzkiej pracy w szerokim tego słowa znaczeniu, gdy w drugim rodzaju umów decydujący nie jest rezultat, lecz wykonywanie pracy jako takiej. Wykonawcę dzieła obciąża odpowiedzialność za nieosiągnięcie określonego rezultatu. Prowadzi to do innego rozkładu ryzyka, co do wykonania i jakości usługi. Umowa o dzieło różni się od umowy zlecenia tym, że zawsze musi być uwieńczona konkretnym i sprawdzalnym rezultatem. Mniejsze znaczenie ma tu obowiązek osobistego wykonania dzieła przez przyjmującego zamówienie, byle rezultat końcowy był osiągnięty. W umowie zlecenia nie akcentuje się owego rezultatu jako koniecznego, ze względu natomiast na moment osobistego zaufania między kontrahentami, obowiązek osobistego świadczenia przez dłużnika staje się tu regułą. Zlecenie w takim ujęciu odnosi się zresztą jedynie do dokonania określonej czynności prawnej.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy i oceniając przedmiotowe umowy zawarte pomiędzy zainteresowanymi a odwołującym się wnioskodawcą, nie mogą one zostać uznane za umowy o dzieło, pomimo takiego nazwania ich przez same strony. Zresztą nawet biorąc pod uwagę literalne ich brzmienie warto zwrócić uwagę, iż pomimo nazwania ich umowami o dzieło strony umowy zostały określone jako zleceniobiorca i zleceniodawca. Oczywiście, okoliczność ta nie ma znaczenia przesądzającego, albowiem o charakterze danej umowy decydują określone w umowie zadania i sposób ich realizacji. A te wykazały, iż rzeczywistą wolą stron nie było zawarcie umowy o dzieło, ale umów o świadczenie usług.

Celem podejmowanych przez zainteresowanych w wykonaniu zawartych ze skarżącym umów czynności związanych z działalnością detektywistyczną (M. K.), z kontrolą zabezpieczeń obiektów (M. K., L. M., Ł. K.), z archiwizacją danych C. (M. D. (1)), z kontrolą dokumentów związanych z dostawami towarów (K. O.), nie było osiągnięcie konkretnego rezultatu, który podlegałby ocenie.

Zainteresowani nie zobowiązali się do wykonania dzieła, ale do wykonania konkretnych i powtarzalnych każdego dnia czynności. W wykonywaniu tych czynności nie byli samodzielni – jak to jest w przypadku umów o dzieło – ale byli podporządkowani skarżącemu, którego traktowali jako swojego kierownika. To skarżący bądź wyznaczona przez niego osoba – jak zeznał K. O. – wyznaczał zainteresowanym zadania do wykonania w każdym dniu pracy, a także godziny pracy. Za wykonanie takiego "dzieła" skarżący nie ustalił jednego ("łącnego") wynagrodzenia za okres wykonywania "dzieła", ale płacił zainteresowanym wynagrodzenie miesięczne. Zainteresowani otrzymywali zatem wynagrodzenie za wykonane czynności, a nie za osiągnięcie konkretnego, ściśle określonego rezultatu. Wynika to pośrednio z treści samych umów, jak też z faktycznie realizowanych obowiązków. Zawarte przez zainteresowanych umowy były zatem umowami starannego działania, mającymi charakter umów o świadczenie usług, do których stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące umowy zlecenia (art. 750 k.c.), a nie umowami o dzieło. Sporządzanej przez zainteresowanych dokumentacji zdjęciowej oraz raportów z wykonanych czynności nie sposób uznać – jak chce skarżący – za dzieło w rozumieniu art. 627 k.c. Dokumenty te li tylko miały na celu przedstawić wykonane przez zainteresowanych czynności, a nie doprowadzić do jakiegoś rezultatu. Wręcz przeciwnie M. D. (2) i K. O. przesłuchani w charakterze stron przyznali, że do ich zadań nie należało wykrywanie nieprawidłowości w sklepach i ich sprawców, lecz obserwowanie czy sklep funkcjonuje prawidłowo, czy też są jakieś nieprawidłowości i złożenie z tych czynności sprawozdania (raportu). Zapłata wynagrodzenia nie zależała od tego, czy zainteresowani wykryli w sklepie jakieś nieprawidłowości czy też ich sprawcę. Wynagrodzenie było płatne nawet wówczas, gdy zainteresowani nie stwierdzili jakichkolwiek nieprawidłowości w funkcjonowaniu sklepu. K. O. zeznał, że czynności zgrywania monitoringu wykonywał wówczas gdy dostał takie polecenie od skarżącego. Było tak wówczas, gdy np. w sklepie stwierdzono kradzież. Czynności te wykonywał zatem już po dokonaniu kradzieży, na wyraźne polecenie skarżącego, który był jego przełożonym. Co znamienne K. O. przyznał, że na podstawie takich umów o dzieło, które były zawierane z reguły na krótkie miesięczne terminy pracował przez rok. Zawieranie umów na pełne miesiące kalendarzowe, przypadające tuż po

sobie, z wypłatą wynagrodzenia za okresy miesięczne, po przedstawieniu rachunków przygotowywanych przez Spółkę, wskazuje ewidentnie na pewną stałość w stosunkach łączących strony.

Jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (tak też SN w wyroku z dnia 3 listopada 2000 roku, IV CKN 152/00, OSNC 2001/1/4/63; Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 26 stycznia 2006 roku, III AUa 1700/05, OSA 2008/3/5). Taka możliwość w stosunku do składanych skarżącemu przez zainteresowanych raportów nie istniała.

Bezprzedmiotowa jest w tej sytuacji podniesiona w odwołaniu argumentacja dotycząca zniszczenia na podstawie art. 23 b ustawy o usługach detektywistycznych dokumentacji detektywistycznej, gdyż jak to wyżej zaznaczył Sąd Okręgowy raporty, czy sprawozdania sporządzane po zrealizowaniu zadań objętych spornymi umowami nie mogą być potraktowane jako z góry ustalony przez strony rezultat, a jedynie stanowią one wynik czynności kontrolnych, zawierających sugestie dotyczące, czy to wyników kontroli dokumentów, czy prawidłowości systemu zabezpieczeń obiektu, czy też efektów pracy ochroniarzy na linii kas albo w części handlowej sklepu.

W doktrynie podkreśla się, że umowy o świadczenie usług, to takie umowy, których przedmiotem jest wykonywanie czynności faktycznych, np. w zakresie utrzymania czystości w konkretnym pomieszczeniu, czy pilnowanie konkretnego obiektu (R. G. „Kiedy umowa zlecenia, a kiedy o dzieło”, Służba (...) Nr 11 z 2005 r. str. 5-7).

Umowy zawarte pomiędzy zainteresowanymi a skarżącym obejmowały swym przedmiotem świadczenie periodycznych takich samych rodzajowo czynności starannego działania, co oznacza, że nie były umowami o dzieło, a umowami o świadczenie usług. Umowa o świadczenie usług to bowiem umowa starannego działania, w przeciwieństwie do umowy o dzieło, która jest umową rezultatu. Przedmiotem umowy o świadczenie usług jest jedynie staranne dążenie do osiągnięcia rezultatu, ale jego osiągnięcie nie należy do treści zobowiązania, jak w przypadku umowy o dzieło. Do umów o świadczenie usług, które nie są regulowane innymi przepisami stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.).

Skoro zatem zainteresowani wykonywali w spornych okresach prace na podstawie umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu, to podlegali z tego tytułu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, co oznacza, że otrzymany przez nich w tym okresie z tytułu wykonania spornych umów przychód stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia.

Mając na uwadze powyższe rozważania, nie znajdując podstaw do zmiany zaskarżonych decyzji, w oparciu o wyżej powołane przepisy i mając na uwadze art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd orzekł jak w punkcie „1” sentencji.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. i na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 nr 461). Sąd Okręgowy zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy kwotę 60,00 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.